

KRIKNI SVIJETU!

ODBACI MASKE!

ZAUZMI STAV!

POSLUŠAJ SVOJE SRCE!

NISI ŠAM!

OJACAJ!

USUĐI SE!

POSTUJ!

NE BOJ SE!

POSEBAN SI!

PRIVATI!

kamen mudrosti
i snopni

TEMATSKI BROJ 2013./2014.

IMPRESSUM

Kamen mudrosti - kamen ludosti
Školski list Prirodoslovne i grafičke
škole Rijeka

Tematski broj - Različitost

Za izdavača:
Senija Zelić - Pavelić, prof.

Uredništvo:
Andrea Fodor Matijević, prof.
Mateo Novoselac, 4. PG

Suradnici:
Nicole Lakota, 1. MW
Sarah Butigan, 2. PG
Danijel Jerčinović, 2. PG
Sara Vrban, 2. PG
Soňa Beljulji, 3. U
Alessia Stelko, 3. U
Kristina Tomljanović, 3. U
Ivan Oštrić, 4. PG
Maja Pađen, 4. PG
Deni Sanković, 4. PG
Andrea Usenik, 4. PG
Karla Kurević, bivša učenica 4. PG
razreda
Borislav Božić, prof.

Grafičko rješenje naslovnice:
Borka Širola, prof.,
Andrea Fodor Matijević, prof.,
Mateo Novoselac, 4. PG

Grafički urednik i tehnička priprema:
Borka Širola, prof.

Tisak i dorada:
Školska radionica
Prirodoslovne i grafičke škole Rijeka

Različitost nije oko tebe, ona je u tebi!

Još u rodilištu plakao si drugačije od ostale djece. Razlikovao si se po imenu i načinu kako si iskazivao nezadovoljstvo. Na tvome su licu, već tada, pronalazili majčine i očeve osobine, ali si se od njih ipak nečime razlikovao.

Krenuo si upoznavati svijet – onako kako je to tebi odgovaralo. Prilazio si kome si htio i smijao se sebi simpatičnima. Bio si znatiželjan, razigran, veseo, inatljiv i ljut. Ali bio si svoj!

Govorio si, postavljao pitanja, pisao, čitao i pjevao na svoj način. Tražio si i otkrivao sebe u drugim ljudima; strancima, prijateljima i ljubavima. Razmišljao si o

sebi i zauzimao stavove. A onda je sve stalo.

Više nisi dijete koje iskreno i direktno pokazuje svoje osjećaje i razmišljanja.

Kažu da su ljudska srca isto tako različita kao i lica. Što skrivaš u svom, samo ti znaš. Strahove? Razočarenja? Osude?

Svaki otvoreni um dozvoljava promjene i prihvaća različitosti. A različitost nije oko tebe, ona je u tebi! Prihvati je! Pokaži je kako ni za čim ne bi žalio „kada se zadnjim pogledima budeš rastajao od zvijezda!“ Ne budi na marginama! I ne boj se jer nisi sam!

Uredništvo

SADRŽAJ

Različitost nije oko tebe, ona je u tebi!	3
Udahni život!	4
Različiti	5
Priča iz akvarija	6
Život s disleksijom	8
Živjeti ili životariti?	9
Umjetnička akcija „Borislav Božić je beskućnik!“	10
Slijedim put, istinu i život...	12
Vjera se ne dira, ona se osjeti i vidi...	13
Odbijam vjerovati	14
Na marginama punoljetnosti	15
„Ti skupi pamet, upri zdrave ruke, i budi svoj!“	16
Različitost ne diskriminira, ljudi diskriminiraju	18
Učinimo razliku	20
Pronađi se	22

Udahni život!

Astma. Rekli bismo – bolest današnjice. Na izgled ništa strašno, ništa opasno. Velika većina ljudi je upoznata s njom. Dolazi u raznim oblicima: kraća-blaža, kraća-jaka, duga-blaža i najgora, duga-trajna ili doživotno mučenje, kako bi je neki nazvali.

Kao i svako drugo dijete od tri i pol godine, vodila sam bezbrižan život. Bilo je to najljepše razdoblje moga života, ali nažalost ga se ni ne sjećam. Ne znam zašto je to tako, ali nakon prvog napada moj život više nije bio isti. Ne sjećam se ni njega, ali znam da se mama prepala i da nije znala kako će

dalje. Doktori su rekli kako moram uzimati lijekove, a u to su doba još uvijek bili aktualni sirupi. I danas se naježim kada se sjetim jednoga kojemu je okus bio grozan za razliku od ventolina (lijek koji se daje kada dobijete astmatični napad) koji je bio ugodnoga mirisa i još boljega okusa.

Bila sam mala i nisam puno shvaćala pa sam tako i mislila da me astma neće puno sprečavati u životu, no međutim bila sam u krivu. Svaki put kad bih izašla van s prijateljima i uživala u dječjim radostima – trčanju, skakanju i igranju, osjetila bih stezanje u psi-

ma, šakljanje u grlu i bol pri svakom udisaju. Čim bi se to dogodilo, naivno bih išla popiti vode nadajući se kako će to pomoći. Ali to je bilo uzalud. Odrastajući, naučila sam živjeti s time. Pomirila sam se s činjenicama da ne smijem trčati i biti vani u proljeće i kasno ljeto.

Sve je to bilo prihvatljivo, dok nisam napunila trinaest godina. Tada, kao da se cijeli svijet okrenuo protiv mene. Moja astma je iz dana u dan postajala sve gora i gora. Znala sam imati napadaje pedeset puta dnevno! Odavno sam prestala koristiti sirupe te sam ih zamijenila s četiri vrste

pumpica i tri vrste tableta. Ali ni to nije puno pomoglo. Sve češće sam ostajala u bolnici i zurila u gole, prljave zidove. Sve je to bilo donekle i prihvatljivo, ali činjenica da smijeh izaziva napad, nije. Nisam se više mogla ni smijati jer bih se odmah počela gušiti. Kakav je to život bez smijeha? Kakav je to život kada rođenu majku ne možeš pogledati u oči, a da u njima ne vidiš suze?

U tim danima jedina ra-

dost bila su mi dječica koja su se zatekla u bolnici kada i ja. S obzirom da sam bila najstarija na odjelu, a sa sestrama sam bila najbolja prijateljica, dopuštale su mi da se igram s njima i da im dane u bolnici učinim lakšima. No, usprkos tome, dani su bili tmurni i sivi, a noći duge i pune suza. Prijatelji su me posjećivali kada su mogli, zbog škole i ostalih obaveza. Mama je svaki dan letjela s posla meni u bolni-

cu i najteže od svega mi je bilo gledati je kako zbog mene pati i kako ne zna što učiniti da mi olakša život. Morala sam biti jaka i praviti se da će već sutra biti bolje, samo zbog nje. Čudno je to što u takvim situacijama čovjek malo razmišlja o sebi, već se brine kako utješiti druge i staviti im osmijeh na lice.

Karla Kurević, bivša učenica sadašnjeg 4. PG razreda

Različiti

Svaki dan je drukčiji
svaka osoba je drukčija
želio ti ili ne, ali želiš,
želim i ja,
želi i on
jer ako si isti, ne postojiš,
ako si isti, ne vrijediš,
a u istom trenutku
ako si drukčiji, nisi prihvaćen.
Možeš pokušavati biti drukčiji
ili se prilagoditi, tražiti pravoga sebe
u jednoj šestini svoga života
tražiti skrivene talente,
pokazati se i zasjati
razlikovati se, ali vjeruj mi
isti si,
koliko si i drukčiji
jer onome čemu težiš, to ne vidiš
samo ono suprotno,
onu gorku stranu istine,
zaboravljajući na
šećer u crnoj kavi.

Sara Vrban, 2. PG

Priča iz akvarija

Sedam godina natezanja s raznim doktorima u Rijeci i Zagrebu i detaljno analiziranje svih mogućih bolnica i ortopeda nije iskustvo koje većini osoba ostane u lijepom sjećanju. Ipak, upoznavanje novih profila ljudi s drugačijim mogućnostima i snovima te prije svega ljudi koji su spremni i žele pomoći (doktori – zar nisu stvoreni zbog toga?) ostavilo me je čak bez komentara.

Potkraj prošle, relativno, uspješno završene školske godine nakon poprilično dugog čekanja, lupanja glavom o zid i negodovanja pri pogledu u ogledalo na leđnu grbicu, rečeno mi je da krenem obavljati pretrage

za operaciju kralježnice – deformacije zvane skolioza koja uzrokuje ozbiljnije probleme kasnije u životu. Taj nezanimljivi dio s pretragama ću izostaviti i samu pustolovinu započeti ulaskom u akvarij sa zlatnim, odnosno bijelim ribicama. Doktori nose bijele kute, a ta bivša vojna bolnica Dubrava Zagreb, podsjeća me na akvarij – čudnog eliptičnog oblika, plavozelena s minijaturnim ovalnim prozorima. Dakle, odjel ortopedije, peti kat, soba broj 11 – tamo me tata „isporučio“, odlazeći s izrazom lica kao da me upravo pokopao. Medicinske sestre su me ugostile, a već prvi dan zaratila sam sa sestrom časnom Mislavom

(nije uopće draga za jednu časnu). Naredna tri dana hiperaktivno sam skakutala po odjelu, tješeći uglavnom mlađe djevojke koje su se uplašile operacije, pomažući operiranim djevojkama (da, tamo su pretežno djevojke) pokušavajući saznati kada će me profesor Kovač „poravnati“. Nakon što su mi uskratili jelo i piće, čak i moje zalihe keksića, u petak 14. lipnja oko 9 sati napokon je sestra Melly s vrata nasmijano viknula: „Ridokosa spremaj se, ideš dolje!“. Prvo je uslijedio posjet wc-u (zapravo to je bila izlika da obavijestim sve koji trebaju biti obavješteni), a nakon toga odlazak u prizemlje, u salu. Zadnje čega se sjećam

je figura u zelenom s moje lijeve strane i moje riječi: „Doktore, jeste li to Vi? E, pa smiješni ste u zelenom!“ Sljedeća poznata scena je soba plavozelenih zidova i misao kako mi je neudobno ležati na leđima pa sam se

sama okrenula na bok, na što su se sve sestre i doktori kasnije začudili. Tada je sestra uletjela u sobu i prigovarala kako su joj moji roditelji pozivima zagušili telefon i da im napokon može reći da sam budna, a to su i sami otkrili pola sata kasnije kada su došli i doveli razrednu kolegicu sa sobom. Umjesto pozdrava, gurnula sam Becci mobitel u ruku i rekla neka mi fotografira leđa da vidim kako to izgleda. Zadovoljna, nakon njihovoga posjeta nazvala sam još nekoliko dragih mi ljudi govoreći im uglavnom besmislice i ponavljajući jedno te isto u desetak minuta razgovora. Razvoj događaja uključuje

klasične posljedice anestezije: labor pored kreveta, nesanice, noćna dosađivanja sestrama, odbijanje hrane, zivkanja u 2 ujutro, peglanje računa na Ebayu („Mama, nisam bila svjesna što radim.“) i tako dalje, ne-

zanimljivo i nevrijedno opisivanja. Kada su 2-3 dana poslije popustile posljedice anestezije, posjetili su me i baka, djed i ujak donoseći sa sobom baš onu pitu od jabuka koju obožavam, a koja je neslavno propala – nahranila sam cijeli odjel (i sestre i doktora) jer sam još bila u fazi odbijanja hrane.

Prije ulaska u bolnicu kladila sam se s majkom o tome kako ću pri izlasku iz

bolnice sama zavezati tenisice, što i jesam, naravno uz malo poteškoća. Tjedan dana nakon operacije otjerali su me kući. Pozdravila sam se s tri djevojke koje su bile sa mnom u sobi, od kojih mi je Valentina, djevojka s cerebralnom paralizom iznimne želje i volje te bezgraničnih snova, ostala najdraža i redovito se s njom čujem. Tijekom cijelog postoperativnog tijeka bolovi su, naravno, bili dosta jaki, ipak je to bila operacija kralježnice, ali svaka popijena tableta, svaki jauk, pa i rez od 30 centimetara preko desnog boka, sve je vrijedilo, i opet bih da moram! Doktor Vladimir Kovač izvanredno je obavio svoj posao, kao i cijelo osoblje Kliničkog bolničkog centra Dubrava. Nikada se nisam osjećala bolje, sretnije i zadovoljnije. Ponovno sam uskočila u plesne cipelice za klasične i latino plesove, a ovih dana prijavljujem i maturu. Na vrhu liste prioriteta prijavljenih studija je, ništa manje nego, civilni pilot – jer samo je nebo granica!

Maja Pađen, 4. PG

Drugačiji sam jer sam sretan! Povijest je ono što me razlikuje od prosječnog petnaestogodišnjaka. Volim povijest i zanimaju me ljudi koji su ostavili trag u našoj ljudskoj prošlosti. Kad čitam, slušam ili razmišljam o poznatim ljudima, poželim i ja ostaviti svoj trag!

Jakov Škrobonja, 1. MW

Život s dialeksijom

Zašto sam drugačija? Zašto mislim drugačije? Zašto sam uvijek istaknuta? Zašto mi se teško uklopiti? Tisuće je pitanja dnevno... još uvijek... nakon toliko godina... Tražim odgovore iako znam da će me onaj tko me voli prihvatiti onakvu kakva jesam.

Od malena sam različita od svih. U vrtiću, dok su se ostala djeca igrala, ja sam bila sama. Krenula sam prepoznavati i učiti slova. U osnovnoj su školi djevojke već nalazile simpatije, imale dečke, izlazile su van, a ja sam bila s obitelji, trenirala sam i čitala. Ni u srednjoj školi ništa se bitnije nije promijenilo. U noćnim provodima ne vidim neku zabavu, radije svoje vrijeme provodim družeći se s obitelji, šetajući s dečkom, trenirajući i

radeći humanitarno.

Disleksičarka sam i to je utjecalo na moje odrastanje. Djeca u osnovnoj školi mislila su da sam glupa jer nisam mogla normalno čitati. Miješala sam slova b, d i p. Često su me zlostavljali psihički i fizički. Danas im ne zamjeram jer djeca ne razumiju neke stvari. Ali sve me to zajedno natjeralo da ubrzam odrastanje. Za one koji ne znaju, disleksija dolazi od grčke riječi *dys* što znači slab ili loš i riječi *lexis* što znači jezik ili riječ. Disleksija se razlikuje od ostalih poteškoća u čitanju. Uzrok može biti različit način obrade podataka u mozgu kod pisanoga ili govornoga jezika. Uvijek me tješilo to što i mnoge poznate ličnosti imaju isti problem kao i ja, npr. Albert Einstein, Isaac Newton, Charles Darwin,

Agatha Christie, Ernest Hemingway, Usher, Britney Spears, Orlando Bloom, Tom Cruise, Robin Williams, Walt Disney,... Disleksičari slove kao vrlo inteligentni ljudi. Neki znanstvenici smatraju disleksiju kao različitost u načinu funkcioniranja. Ja, kao dešnjakinja i disleksičarka, koristim desnu stranu mozga za čitanje i pisanje, a lijevu za sve ostalo. I to je prednost kod nas! Koristimo obje polovice mozga!

Želja mi je objaviti neki od svojih dnevnika i podijeliti svoju patnju s drugima. Želim da i drugi upoznaju kroz što sve disleksičari prolaze, kako se nose s predrasudama i svima dati do znanja da disleksija nije bolest i da zato nismo manje vrijedni!

Tiffany Tauković, 4. ET

Živjeti ili životariti?

Svi mi znamo da ne živimo u lagodnim vremenima. Posao se teško nađe, ali još teže i zadrži. Onaj koji se ponudi, taj se i prihvaća te ljudi nemaju mogućnost, a mogla bih reći i privilegiju, birati posao. Kakav god bio, omogućuje prehranjivanje obitelji, školovanje i plaćanje računa. Naravno, postoje i obitelji koje su imućnije pa nemaju tih problema i ne žive od prvog do prvog u mjesecu. Neke obitelji nemaju što jesti, a neke se razbacuju sa svime.

Obitelji se ne razlikuju samo materijalno, nego i po načinu odgoja djece. Roditelji su ti koji svojoj djeci trebaju pokazati kako biti dobar, pošten i moralan čovjek. Oni ih trebaju naučiti pravim životnim vrijednostima i biti im primjer. Roditelji uče kako hodati, govoriti, jesti... uče kako se treba ponašati i kako držati do sebe. Nije lako biti roditelj! Nije lako udovoljavati svim željama i stalno strepiti! Roditelji se zbog djece žrtvuju, a djeca bi to trebala znati cijeniti i uzvratiti zahvalnošću.

Imućniji roditelji svojoj će djeci pružiti sve što pože. Njihova djeca samo će pokazati prstom što žele i odmah će to dobiti – novi

mobitel, markiranu odjeću, sobu, automobil,... Od malena su navikli dobiti sve. Često se brzo zasite svega i očekuju nove stvari samo kako bi se u društvu mogli hvaliti. Ne kažem da su sve imućne obitelji iste, ali smatram da je većina takvog ponašanja i karaktera.

Siromašniji roditelji svojoj djeci pružaju onoliko koliko mogu i trude se, koliko god teško bilo, da njihovim ljubimcima ništa ne manjka. Takva djeca drugačije gledaju na ono što imaju jer znaju koliko su se njihovi

roditelji za to namučili.

S vremenom razlike između imućnije i siromašnije djece postaju sve očitije, ne samo u načinu odijevanja, posjedovanju najnovijih stvari, već i u načinu zabavljanja. Iako smo se stoljećima odmakli od srednjega vijeka, ponekad mi se čini kao da se razlika između imućnih i siromašnih naglašava kao nekada. Surova je to stvarnost današnjega društva.

Kristina Tomljanović, 3. U

Uporan sam, marljiv, obazriv i snalažljiv. Puno razmišljam o budućnosti. Poštujem svoje roditelje i starije od sebe. Pomažem kad god je to moguće i volim nasmijavati ljude oko sebe.

Demuš Dibrani, 4. ET

Umjetnička akcija „Borislav Božić je beskućnik!”

Beskućnik je osoba koja nema mjesto stanovanja niti sredstava kojima bi mogla namiriti potrebu stanovanja te je privremeno smještena u prihvatilištu, ili boravi na javnim ili drugim mjestima koja nisu namijenjena za stanovanje.

(Zakon o socijalnoj skrbi, Opće odredbe, Članak 2., stavak 10)

Borislav Božić

Diplomirao je Likovnu kulturu, smjer grafika na Filozofskom fakultetu u Rijeci i stekao zvanje profesora likovne kulture i umjetnosti. Pored navedenog studija završio je niz edukativnih programa te je stekao i zvanje majstora fotografije, ali i specijalista za digitalnu fotografiju. Kontinuirano se bavi pedagoškim radom za što je dobio mnoge međunarodne i domaće nagrade i priznanja. Prepoznat je od struke kao inventivan predavač i vrstan metodičar te je angažiran na niz kreativnih projekata koje provodi Ministarstvo prosvjete i sporta, odnosno Agencija za školstvo. Održao je niz predavanja iz područja likovne umjetnosti i fotografije na stručnim i javnim skupovima. Sa svojim stručnim tekstovima surađuje s dva časopisa. Organizira i vodi brojne radionice i drži predavanja na temu slikanja i fotografije.

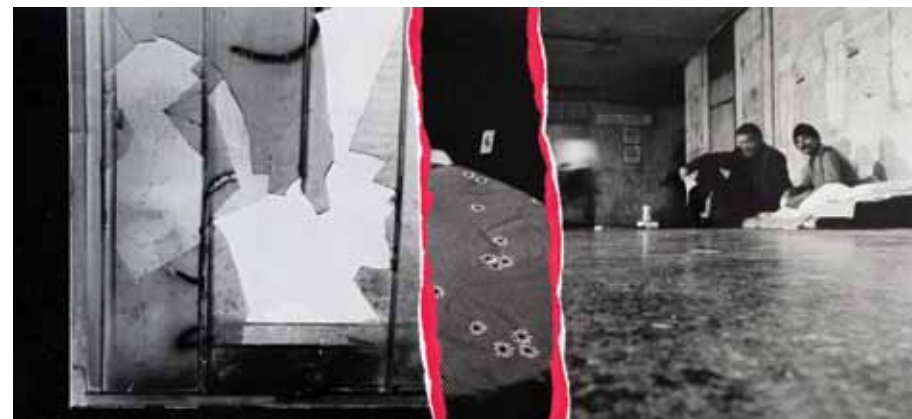
Godine 1986. dobiva nagradu kao najbolji prosvjetni radnik. Za pedagoški rad i

promicanje fotografije 2004. godine stječe zvanje instruktor-savjetnik s Plaketom Izidora Kršnjavog, a 2005. godine na nacionalnoj razini dodijeljena mu je Godišnja nagrada za rad s mladima na području fotografije. Godine 2006. stječe Povelju Hrvatske zajednice tehničke kulture. Posebne zasluge ima kao dugogodišnji organizator i voditelj Fotokluba Rijeke. Inicijator je mnogih klupskih projekata i izložbi koje realizira s članovima Kluba. Inicijator je i osnivač Galerije Principij, Odbora za mlade te Kluba ljubitelja analogne fotografije. Akcijama i projektima koje pokreće, doprinosi svježem i inovativnom pristupu fotografskom radu. Njegov rad poticajno i afirmativno djeluje na fotografsko okruženje. Mnoge je autore uveo u svijet kreativne fotografije te im pomogao da samostalno njeguju i razvijaju svoj stvaralački nerv. Kao kustos priredio je stotinjak izložbi, a u ulozi selektora bio je na više uglednih izložbi, poput nastupa

hrvatske selekcije na izložbi Međunarodnog udruženja za umjetničku fotografiju (FIAP) u Bruxellesu 2004. godine. Svojim idejama i neumornim radom dinamizirao je fotografski život Rijeke i znatno šire. Pokrenuo je inicijativu i osnovao Fotosavez Primorsko-goranske županije. U svojoj umjetničkoj praksi njeguje autorsku fotografiju i grafiku. Sudjeluje na mnogim skupnim izložbama te priređuje niz samostalnih konceptualnih izložbi-projekata koje realizira u javnom prostoru Rijeke (Korzo) ili u galerijama Kortil, Juraj Klović, Muzeju Grada Rijeke...

Njegov rad svojom strukturom i porukom dio je toka suvremenih likovnih praksi te nedvojbeno i snažno korespondira sa senzibilitetom ovoga vremena. Niz godina proučava kreativni aspekt camere obscure i rezultate tog rada stručnjaci su prepoznali, valorizirali te često i nagradili.

Član je HDLU-a Rijeka i predsjednik Fotokluba Rijeke. Živi i radi u Rijeci.

Zašto?

Svi postavljamo ovo pitanje. Koliko ga je korisno postavljati? Jest iz nekoliko razloga. Samim upitom angažiramo sve mentalne, emocionalne i moralne snage da reagiramo da ne dođe do novih beskućništva ili da kod postojećih reagiramo na način ublažavanja nastale situacije. Ideja je da jedan cijeli dan provedem s beskućnicima na način da ih pratim i radim sve što i oni rade: prodajem ulične svjetiljke, cijepam drva, radim na tržnici pomoćne poslove, jedem isto što i oni jedu. Dakle, neka sam vrsta njihovoga „alter ega”. Cijeli proces druženja fotografski dokumentiram i od nastalih fotografija radim izložbu.

Vrlo često imamo jednodimenzionalnu ili stereotipnu percepciju ovih ljudi. Najčešće iz egoističnih razlo-

ga okrećemo glavu od ovakvih sudbina samo da sačuvamo naš uljuljkani, hladni, konformistički duh. Katkada smo bez imalo osjećaja ili nemamo ni malo solidarnog raspoloženja za ovakve situacije koje se događaju drugima. Okrećemo se u stranu jer je to netko drugi. Tko su to drugi? Pa do jučer su oni bili MI! Koje su to konvencije i standardi po kojima su do jučer beskućnici bili dio nas, nas nevidljive mase, a danas su jako vidljivi? Čega su posljedica beskućnici? Dokumentirajući ovu umjetničku akciju fotografskom slikom komentiram činjenicu da su beskućnici dio stvarnosti u

kojoj dominira uloga korporativnog kapitala, samovolja pojedinaca i politike neosjetljive za sudbinu pojedinca. Nastale fotografije, makar malo, trebaju otkriti razmišljanje o mjerama morala, socijalnih platformi i aktualnih svjetskih politika koje dimenzioniraju današnjeg čovjeka. Dakle, u vremenima smo koja izostavljaju u dobru mjeri humanizam tj. jasnu i nedvosmislenu zaštitu i afirmaciju čovjeka. Čovjek, tko je to? Odgovor tražimo kroz kontekst beskućnika u kojem se, dijelom, prelama i zrcali današnje društvo.

Borislav Božić, prof.

Jedna sam od onih osoba kojima je stalo do drugih, koja će sve dati da drugima bude dobro, koja će dobro čuvati tajne, koja će te natjerati na smijeh iako plačeš, koja će biti uz tebe kad drugi neće i koja će te voljeti zbog onoga što jesi.

Valeria Šupraha, 1. MW

Slijedim put, istinu i život...

Nitko na ovome svijetu nije isti. Bog je stvorio svakog čovjeka po svojoj slici, jedinstvenog i neponovljivog. I ja sam Božje djelo. Tinejdžerica sam koja živi u predgrađu Rijeke. Već samim tim moje se ponašanje razlikuje od ponašanja gradske djece. Oblikovao me i kućni odgoj. Nisu mi na dlanu pristupačni svi modni noviteti, a ono što ne vidiš to i ne želiš...

Uz roditelje vjernike, naročito majke koja me

produhovljuje duhovnim sadržajima, spoznala sam bogatstvo duhovnoga života. Upravo zato ne robujem materijalističkim svjetovnim težnjama.

Put k životu čovjek spoznaje vjerom. Pogled je usmjeren na Osobu koja te tim putem vodi. On je čista i za nas darovana ljubav. Učini da je ljubav jedina i najveća vrijednost, smisao života. A kada nekoga ljubiš, nećeš ga ni povrijediti... ni lažima, ni krađom, ni ogo-

varanjem, ni fizičkom boli, ni jednim grijehom spomenutom u Zakonu koji nam čuva dušu.

Vjerom oblikovana duša nije savršena, ali ima spoznaje što znači biti savršen... ima smjernice kojim putem treba ići, a ako često pada, zna kome se treba obratiti, zna da je bezuvjetno ljubljena i jednom zauvijek na križu otkupljena.

Nicole Lakota, 1. MW

Danijel Jerčinović, 2. PG

Vjera se ne dira, ona se osjeti i vidi...

1:11. Jutro. Noć. Uzmi kako ti odgovara. Onako kako su te učili. Jednostavno je, bez puno potpitanja i zbunjnih pogleda. Možda je to za tebe neki znak, 111, neka poruka. Ali ja samo vidim osvjetljene brojke u mraku. Slatko je vjerovati da je netko možda pomislio na tebe... ali samo slatko, ne i istinito... za mene.

Dok hodam ulicom, idem u školu i prolazim pokraj ljudi, sve je jednostavno i opipljivo. I mjesta i ljudi. Svatko tko prođe, ne ističe se ni po čemu. Još jedan od mnogih, još jedan u nizu. Lice koje neću zapamtiti i ime koje neću saznati. Nitko i ništa.

Sve su to prolazni ljudi koji ne ulaze u tvoj svijet koji si izgradio po svojim uvjetima. I čudiš se kada ti se približava nešto što nije svakodneвно, što nije po propisima i tvojim pravilima... nešto zbog čega više nisi siguran u svoju istinu jer uvijek postoji više istina. Samo zabluda je da postoji jedna jedina. Naša. A ako samo na trenutak izađeš iz svog okvira, vidjet ćeš tuđe slike naslikane drukčijim bojama. I tako ljudi dolaze i prolaze, prolaze i njihova uvjerenja, a jedini način očuvanja vlastite istine je da ih prenosiš na mlađe, na svoju djecu, one koji te slušaju bez

pitanja i sumnji. A naša najveća istina je naša vjera. To je ono nešto, neopipljivo, što te drži, što te gura i što crta ono što želiš vidjeti. Da nemaš vjeru, izgubio bi razlog da činiš dobro ako i sam znaš što to znači. Što znači činiti dobro? Za tebe? Za neznanca s ulice? I to što on ne misli isto što i ti, nije i nikada neće biti razlog da ga ne poštuješ jer netko i njemu vjeruje, netko i s njim vjeruje! Na početku, možda je bilo više uvjerenja s manje sljedbenika, a nakon stoljeća i stoljeća življenja, razvijanja i učenja smanjio se broj uvjerenja jer se sigurnije osjećaš i lakše vjeruješ kada isto misli i tvoj najbolji prijatelj uz tisuće ostalih ljudi. Ali čak ako i milijuni ljudi vjeruju u isto što i ti, to nije znak da je sve i istinito. To je samo zajednička velika istina. Uz još nekoliko njih. Bez obzira koliko ih je i koje su potvrđene, dokazane, one su ovdje. Vjera nas drži na okupu, vodi nas pravim putem. Bez nje ne bismo težili dobrom, ne bismo ZNALI težiti dobrom. Mnogi ne

vjeruju zato što im srce tako kuca. Mnogi vjeruju jer žele vjerovati da je bilo bolje, da će biti bolje i da je sada bolje. Ne želim reći da vjera ne postoji, da Bog ne postoji, samo želim reći da se ne može dokazati da postoji, niti da ne postoji. I to ne samo tvoj Bog. Nego bog nekog prolaznika, Židova, Muslimana, starih Egipćana. Ali baš zato što se ne može ništa dokazati, vjeruj jer možeš. Vjera se ne dira, ona se osjeti i vidi u svemu što ne možeš opipnuti.

Baš zato što ne možeš dokazati svoju vjeru, svoju istinu, ne negiraj tuđu jer onda možeš očekivati jednaku povratnu reakciju. Neka tvoja istina bude tvoja. A tuđa istina neka bude tuđa. Ovo je moja istina. Poslušaj je, ne negiraj je. Ako se ti se ne sviđa, ako se ne slaže s tvojom, okreni novu stranicu i nastavi tražiti.

Ostavi me kao još jednu strankinju u prolazu. Ali strankinju, ne glupaču.

Sara Vrban, 2. PG

Jer svi smo mi drukčiji, ali opet isti. Svatko šeta svojim putem, ali cilj je uvijek isti. Ja imam svoj mir, zen i to me čini punim. To me čini individualcem, to me čini svojim!!

Mateo Levak, 1. MW

Odbijam vjerovati

1. 12. 2013. god, što je nešto manje od mjesec dana u trenutku pisanja ovog članka, građani Republike Hrvatske izaći će na referendum gdje će se pokazati koliko su dobro razne sluge božje uteferile svoje primitivne i nazadne ideje u umove građana naše „sekularne“ države. To je izvrsna prilika i za staro i za mlado da izvuku prašnjavu enciklopediju hrvatskih psovki u četiri toma te da se najbiranijim izrazima obračunaju preko internetskih foruma - a oni najhrabriji možda čak i ljuto pogledaju one suprotnoga mišljenja uživo - oko problema koji su relativno nevažni za našu svakodnevnicu te da se skrene tematika s važnijih tema poput štrajka liječnika ili revolucionarnih pokreta diljem svijeta.

Priznajem, reciklirao sam ovu posljednju misao iz prošlogodišnjeg teksta za školski list, no također morate priznati da se situacija nije baš nimalo promijenila. Karl Marx je jednom prilikom izjavio da je religija opijum za narod. Kad pogledate unazad, ispada da je to i istina – pod krinkom „Isus je rekao“ samo u proteklih godinu dana dogodile su se stvari koje ne bi zamislio ni George Orwell u svom kulturnom romanu „Životinjska farma“.

Budući da sam do sad već zasigurno izgubio zanimanje većine religijski osjetljivih čitatelja, mogao bih prijeći i na malo teže teme. Većina ateista složila bi se s tvrdnjom: „Nemam problem s Bogom, ali užasno me nervira njegov klub obožavatelja“. Preosjetljivi vjernici pripadaju kategoriji obožavatelja: ako nekome kažete da, primjerice, Samsung radi bolje mobitele od Applea, ili da su cheeseburgeri bolji od hamburgera, nitko se neće baš uvrijediti.

Ali, ako nekome kažete da smatrate da je nedostatak religije bolji od religije, uletjeli ste u osinje gnijezdo i u nekim dijelovima Hrvatske možete komotno početi pakirati stvari.

No, zašto je to takva tabu tema? Zašto se ljudi groze ateizma? Zašto se, unatoč ogromnom broju argumenata, ljudi i dalje drže za pričice koje su smislili srednjoistočni nomadi prije više od 2000 godina?

Mislim da je svakome dovoljan jedan posjet onkološkom odjelu dječje bolnice kako bi se uvjerio da bog ne postoji, a čak i ako postoji, da to nije bog kojeg bismo trebali štovati. Kakav bog – i tu ne mislim isključivo na onog katoličkoga – dopustio tako nešto? Jedino objašnjenje je da je bog biće koje uživa gledati kako nemoćni pate. Slobodno zamijenite „onkološki odjel dječje bolnice“ s nečime što više pogađa vaše srce. Glad u svijetu? Činjenica da je 99% svjetskoga bogatstva podijeljeno na 1% najbogatijih? Činjenica da su mnoge religijske organizacije upravo u tih 1%? Izaberite ili nadopišite svoje. Volio bih čuti vaše argumente.

Ivan Oštrić, 4. PG

Na marginama punoljetnosti

Velika je stvar imati osamnaest godina, kažu svi. Ulazimo u svijet odraslih, postajemo svjesni svoje odgovornosti. Većini mojih vršnjaka to znači duplo opijanje do zore, normalno ulaženje u noćne klubove, završetak srednjoškolskoga obrazovanja, odabir fakulteta i sl. Moja priča je drugačija.

U mojoj obitelji, i po mojim običajima, biti punoljetan samo donosi veću odgovornost djevojci koja je najstarija od svih djevojaka u obitelji i koja se već uskoro mora udati. Kao i svatko drugi, i ja imam planove i ciljeve u životu. Ono što sam uvijek očekivala je pravda i neka sitna sreća u ovom nepravednom i prolaznom svijetu. Život mi to nikada nije pokazao. Imati osamnaest godina i biti punoljetan ne znači mi nikakvu razliku niti uzbuđenje. Promijenit ću se tek fizički, a razmi-

šljanja će mi postati zrelija. Ne izlazim, ne pijem i ne pušim. Moj se život sastoji od učenja, brige za moju obitelj, brige za kuću, čistoću, pažnje kako ću se odijevati i kako ću se ponašati prema starijim ljudima jer „nećeš imati proscie i udvarače ako se ne ponašaš u skladu sa svojim godinama“, kaže moja baka. Meni punoljetnost donosi samo odgovornost i strah. Strah od života... Strah od odrastanja... Strah od ljudi... Strah od običaja koje drugi ne razumiju i ne mogu razumijeti. Nisam mogla birati gdje ću se roditi. Nisam mogla birati obitelj.

Nemam tipične probleme s dečkom jer je nekoj drugoj djevojci stavio „srce na zid“! Ne svađam se s roditeljima oko džeparca jer ja ni nemam svoje roditelje! Nemam problema što ću odijeni subotom uvečer jer je moja subota radna – ja čistim kuću i radim sve kako bih dokazala da sam odrasla i SPREMNA. I stoga moram usavršiti svoje kulinarsko umijeće i maštati o svojoj vjenčanici.

Ne sramim se ako nemam nove Adidas tenisice ili ako nisam bila već mjesec dana kod frizera. Sramim se ako se nisam lijepo ponašala u tuđoj kući, u gostima. Sramim se ako svoje goste nisam lijepo dočekala ili ako nisam skuhala dobru kavu jer stariji kažu „ako dobro znaš skuhati kavu, spremna si za udaju“. San mi je završiti srednju školu, zaposliti se negdje, a tek se onda udati u skladu s običajima, uzdignute glave i sačuva- ne časti.

Sofia Beljuli, 3. U

Razlikujem se od drugih po tome što i kako volim, kako se bavim i učim, o čemu maštam, što sanjam...

Dino Sablić, 1. MW

„Ti skupi pamet, upri zdrave ruke, i budi svoj!“

Ljudske različitosti... svaki dan ih susrećemo, promatramo, osuđujemo... **Svatko od nas teži različitostima. Svatko teži biti originalan, svoj i „totalno drukčiji od drugih“.** A kakvi smo zapravo?

Mediji sve više nameću ideale ljepote, neke trendove, „prave stvari koje MORAMO imati jer su totalno IN“. Tinejdžeri koji bi se trebali početi tražiti i pronalaziti odavno su si zacrtali cilj: oni će biti cool, svoji, bit će popularni... Danas sve više tvrtki, časopisa, reklama pa čak i korice bilježnica imaju moto „be yourself“ iliti ga budi svoj. Svi mi za sebe tvrdimo da smo svoji, da ne kopiramo, da smo mi MI, da nas nije briga što

drugi misle o nama, a prava istina je sasvim suprotna. Koliko god tvrdili da podržavamo različito, to je laž. Naime, svakodnevno gradom prolazi mnogo alternativaca, mnogo ljudi koji uistinu jesu drugačiji, a prolaznici se za njima okreću i ne mogu odoljeti da ih ne prokomentiraju. Ako se žena malo više dotjera od uobičajenog ili muškarac jednostavno izađe neobrijan, ljudi to odmah primjećuju. Ismijavaju sve različito.

to. A onda kada im netko ukaže da su upravo oni ti koji su vrijedni smijanja jer su kopije, klonovi, ljudi iz kalupa, ograničenih pogleda na svijet i to ne samo u modnom pogledu, duboko se uvrijede. A koja je istina iza svega toga? Strah. Strah je ono što se skriva duboko u nama. Strah od različitog. Bojimo se eksperimentirati! Bojimo se reakcija i komentara! Bojimo se za svoj ugled!

No, osim modnog izri-

čaja uzmimo za primjer ponašanja u društvu. Koliko se puta niste slagali s nečijom izjavom? Jeste li to uvijek i pokazali? Jeste li uvijek imali hrabrosti iznijeti svoje mišljenje? Ako jeste, svaka vam čast, među rijetkima ste! Svi koji danas govore kako živimo u slobodnoj zemlji, kako imamo pravo na svoje mišljenje i kako nema cenzure, lažu. Koliko je samo tinejdžera stradalo od ruke svojih vršnjaka jer su nekome u lice rekli što misle, jer su jednostavno bili iskreni? Previše. Naravno da onda nije ni čudo da šutimo, pregrizemo jezik koji put, zakolutamo očima i idemo dalje, samo kako se ne bismo nagomilali još neki problem s nekim neistomišljenikom. Što će nam dodatne svađe, zar ne? Ako smo mi na svijetu toliko „svoji“, zašto toliko ljudi, u patnji za nekim društvom, mijenja sebe da bi se uklopili? Naravno, čovjek je socijalno biće, ali to ne znači da se mora prisilno mijenjati i biti netko tko nije samo da bi bio prihvaćen, da bi imao prijatelje. Maloljetni pušači su najbolji primjer. Zašto većina mladih danas puši? Sigurno ne zato što ih je netko prisilio, zato što im je želja bila da postanu ovisnici ili zato što su toliko živčani i pod stresom da ih jedino dim cigarete može

umiriti. Ne, oni su povukli svoj dim da bi bili „face“, da bi bili dio ekipe. Ne kažem da su svi takvi i da svi imaju iste razloge, ali u većini slučajeva je, nažalost, tako.

Primjera naše neoriginalnosti i gubljenja u masi ima još mnogo, čak i previše, a s njima je stvarno nepotrebno dužiti. Važno je u svemu tome znati da biti originalan i svoj ne znači da mi moramo biti sve samo da ne bi bili isti kao drugi, da moramo od sebe stvarati cirkusante i sramotiti se. Ne, to samo znači da se ne trebamo povoditi za nečim što prekriva prave nas i stavlja nam maske na lice. Treba znati i razlike između kopije, pretjerivanja i pravoga sebe. Dovoljno je ne glumiti, razmišljati svojom glavom i iznositi vlastite misli i stavove, ne bojati se suprotstaviti (što ne znači da se moramo svađati s profesorima i roditeljima), ne treba se pretjerano truditi isticati niti se bojati pokazati pravoga sebe, ponekad i istupiti iz okoline itd. Koliko god se

biti svoj nekad čini lagano, to je zahtjevan posao jer sebe treba i pronaći, a to je izazov koji nas sve očekuje i koji ne treba izbjegavati. Na tom putu znaju nas dočekati mnogi neuspjesi, ali svoji možemo biti i u „casual“ odjeći s najobičnijim temama. Jedina je i glavna tajna uspjeha u iskrenosti, a ne u osuđivanju. Nemojte se bojati izazova, već imajte hrabrosti upustiti se u njega! Možda vas upravo pravo JA iznenađi. Pogledajte se u ogledalo, razmislite koga tražite i koga u njemu želite vidjeti, ne idealizirajte, budite realni i budite ono najbolje što možete biti. Nemojte biti sljedbenici izmišljenih ideala i trendova, jednostavno proširite vlastiti spektar razmišljanja, udahnite, nasmiješite se sami sebi i recite: „**Da, to sam ja, savršen/na upravo ovakav/va kakav/va jesam!**“ i pokažite se svijetu takvima bez srama! Od bacite maske bez straha od novog i drukčijeg! Možete vi to!

Sarah Butigan, 2. PG

Na prvi pogled nisam drugačiji od drugih. Sličan sam svojim vršnjacima, svim srednjoškolcima koji su ove godine krenuli u 1. razred. Pričajući s njima primjećujem da svi imamo slične strahove, probleme, da nas zanimaju iste stvari, da slušamo sličnu muziku.

Dorian Alavanja, 1. MW

Različitost ne diskriminira, ljudi diskriminiraju

Predrasude su duboko usađene u našu svijest, a ponekad ih donosimo da toga nismo ni svjesni. Osude i predrasude dio su života i mnogo je ljudi koji će na prvi pogled krivo osuditi ne promišljajući o dubinu suđenoga. Površnost i plitkost jedno su od obilježja predrasuda, ali i osuda. Danas skoro svatko ima predrasude prema nekome ili nečemu. Kako bismo shvatili da se treba riješiti predrasuda, trebamo ih prvo i imati, a onda i iskorijeniti. Mnogo stvari koje na prvi pogled primijetimo ne bi trebale davati potpunu sliku o onome čemu sudimo.

Osude i predrasude

u današnjem su društvu raznolike pa se tako ljudi sve češće svrstavaju u kategorije prema određenoj osobini, vjeri, seksualnoj orijentaciji, rasi, položaju u društvu itd. Sama povijest čovječanstva puna je užasnih i zastrašujućih događaja, masovnih pokolja koji su nastali zbog predrasuda... Još je gora činjenica da su osude i predrasude nepromjenjive osobine društva i vjerovatno će, nažalost, tako i ostati. Osim toga i dalje se treba boriti protiv takvih osobina. Zašto bi ikome sudili zbog boje kože ako ga je priroda takvime učinila? Ako je osoba crne boje kože, ona nije ništa

manje vrijednija od osobe bijele boje i obrnuto. Društvo nije odmah spremno na drugačije te očito treba proći neki proces kako bi se sve „drugačije“ i prihvatilo. U povijesti se crna rasa smatrala nižom, crnci su se smatrali robovima, grešnicima „prljavim ljudima“ koji ne zaslužuju živjeti, ali zbog čega? Zbog boje kože? Suludo! Izgled osobe nikako ne bi trebao određivati njen položaj u društvu te način na koji će joj se suditi. Okrenemo li se današnjem društvu pronaći ćemo i dalje mnogo osuda. Jedna od njih povlači aktualnu raspravu o homoseksualnim brakovima i parovima.

Čovjek je rođen kakav je. U periodu razvijanja od spermija do fetusa pa sve do novorođenčeta te izrastanja u adolescenta i u konačnici odraslog čovjeka, sam čovjek nikako nije mogao izabrati koje će seksualne orijentacije biti. Na njega je možda i mogla utjecati okolina, razne situacije u životu i slično, ali bez obzira na to, okolina ne bi trebala osuđivati čovjeka koji želi slobodno voljeti! Je li ljudski zabraniti nekome da voli i da ima prava kao i svi ostali bez obzira na svoju seksualnu orijentaciju? **Zar bi ljudi homoseksualne orijentacije trebali biti zauvijek sami,**

bez ikakvih prava i slobode? Ako je djevojka lijepa i seksipilna, to ne znači da je glupa. Ljudi danas previše pažnje posvećuju vanjskom izgledu te ga uzdižu na toliku razinu da po njemu i sude osobu. Izgled je priroda, svatko je drukčiji i baš zato je i svatko poseban na svoj način! Osude i predrasude zastupljene su u velikim količinama i u mladima. Često gledamo kako se tko oblači i koju vrstu glazbe netko preferira.

Ljudska raznolikost se treba njegovati. U tome i je posebnost svega. Koliko god klišejski zvučalo svatko je poseban na svoj način te

svatko na svoj način gleda druge. Okolina smo mi, okolina si ti. Poštivanjem drugih, poštuješ i sebe! Kako ćeš biti sretan ako ne prihvatiš druge oko sebe? Svatko zaslužuje biti prihvaćen bez obzira na sve!

Čovjek je u stanju osjetiti predrasudu prema sebi, a svoje prema drugima ne. Stoga počnimo od sebe. Promijenimo se i prihvatimo ljude oko sebe koji nemaju jednaka prava! Tek tada ćemo utjecati na promjene oko nas i učiniti svijet ugodnijim mjestom.

Deni Sanković, 4. PG

Primjeri predrasuda i stereotipa:

- Židovi, Škoti i otočani su škrti.
- Crnogorci i Dalmatinci su lijeni.
- Talijani su dobri ljubavnici.
- Plavuše i policajci su glupi.
- Sobarice su naivne.
- Žene su loši vozači.
- Hercegovci su „mutikaše“ i „šverceri“.
- Zagorci su pijanci.
- Japanci su radišni.
- Homoseksualnost je bolest.
- Homoseksualci odgajaju homoseksualnu djecu.
- Homoseksualci prenose AIDS.
- Romi žive na tuđoj grbači.
- Crna rasa je manje vrijedna od bijele.
- Odlični učenici su štreberi.
- Za ljubav treba novac.
- Bogataši su zlikovci, arogantni snobovi.
- Maštanje i sanjarenje nije za „frajere“.

Posebno sam drugačija od ostalih jer uvijek svima kažem što mislim dok svi drugi to prešute. Vrlo sam ratoborna, a to nije ženstveno. Volim nogomet za razliku od većine drugih djevojaka!

Nikolina Potočnjak, 4. ET

Učinimo razliku

Svrha nas samih je upravo u nama samima - sami smo sebi svrhom i na nama je brinuti se o sebi. Ako se ne oblikujemo kako sami sebe želimo gledati, ima li naš život smisla ili je samo izložen na oblikovanje našoj zajednici kao još jedan izložbeni primjerak? Tko smo, što smo i zašto to dopuštamo ili se tome ne odupiremo? No ipak, mi ne možemo biti sami svoje društvo iako to jesmo, niti možemo živjeti bez društva, ali možemo biti pojedinac samim svojim postojanjem ako to želimo. Onaj tko nam brani živjeti u skladu sa svojim JA i tko nam ga brani izgraditi na temelju svojih htijenja i sviđanja, a da mu se možemo oduprijeti, ne može biti razlogom našeg posrtanja.

Zašto posrnemo pred svakom zaprekom na putu i koja nam ih zla ličnost postavlja? Problem nastaje u nama samima – što ako smo upravo mi sami te zle ličnosti koje priječe vlastite puteve? No, onda nismo zli, nego neostvareni.

Ne možemo se oduprijeti utjecaju društva jer ono od nas očekuje poštivanje nekih osnovnih principa pripadnosti. Jesmo li pristojni, radimo li zlodjela, ugrožavamo li ostale oko sebe – sve

se to svodi na našu refleksiju u očima društva, ali to nije ono zaista bitno. Ono što uvijek ostaje u nama i iz čega sve raste i počiva upravo je način na koji se mi reflektiramo sami na sebe. Može li osoba poštivati druge ako ne poštuje samu sebe i ima li onda vlastiti identitet, je li podređena društvu? Valja upamtiti da i mi tvorimo društvo i ne možemo ne pripadati takvoj homogenoj masi, ali je možemo učiniti heterogenom – možemo podupirati raznolikost u ovom jednoličnom svijetu temeljenom na formi i jednodolnosti, možemo učiniti razliku.

Kakvog smisla ima oblađanja, a da mu se možemo oduprijeti, ne može biti razlogom našeg posrtanja. Zašto posežemo za tim jednostavnim formama, nemamo li dovoljno želje za promjenom ili se želimo uklopiti? Kakav li smo to svijet stvorili u kojemu nema razlike i gdje se ona ni ne dopušta?

Nema smisla osuđivati ljude po vjeri, to je naša osobna stvar koja takvom treba i ostati. Je li vjera naliječe nas ili naših vjerovanja? Svi vjerujemo u nešto, bilo to naši osobni principi i ideje, ili nešto što nam je predstavljeno kao takvo i ono u što trebamo vjerovati. Ali za-

što bismo vjerovali u nešto što nam je predodređeno ako si to ne možemo predočiti? Nitko nas ne može natjerati da promijenimo ono što sami ne možemo promijeniti, poput našeg uma i samim time razmišljanja i promišljanja. Ako ni sebi ne možemo nametnuti neke nama obskurne i neshvatljive teorije, zašto to društvo nastoji od nas napraviti? Cilj je, u ovom slučaju, homogenost društva. Ako je zakonom propisano da živimo u katoličkoj državi, znači li to da država određuje našu vjeru ili da mi određujemo njen sastav? Hoćemo li nekome djetetu rođenom u takvoj zemlji pripojiti vjeru na temelju već određenih smjernica ili će ono vlastitim odabirom mijenjati taj sastav stanovništva?

Sjetimo se vremena kada još nisu postojali mediji i široka paleta odabira, od odjeće, vjere, sviđanja i zanimacija, kada se ljudi nisu mogli razlikovati ni u čemu osim u svom umu – načinu razmišljanja. No, jesu li oni mogli puno drugačije razmišljati jedni od drugih ako je izbor tema i različitosti bio sužen? Je li onda ta različitost dobra ili loša stvar iz perspektive kolektiva? Ako se netko oblači drugačije od

nas, primjerice u kožu i crninu, ne znači odmah da je metalac, sotonist ili tko zna što, iako se to ni ne isključuje, ali vrlo je moguće da i takva osoba ima isti način promišljanja i sagledavanja nekih životnih situacija kao i mi. Zašto gledati površinski? Ono što je svima zajedničko je naše tijelo, naš mozak i um na što ne utječu rasa, vjera, način i stil oblačenja i ostale plitkosti na našoj površini. Afrikanac boju svoje kože smatra normalnom – mi smo ti koji to odbijamo i namećemo mu ideje njegove nečistoće i nevaljalosti povezujući količinu njegovog pigmenta sa stereotipom našega „bijeloga svijeta“. Tko govori da smo mi po nečemu „čišći“ od njih, da su oni manje vrijedni i zašto se to provlači kroz naše skeptične oči?

Ne sudimo pojedinca prema njegovom stereoti-

pnom društvu – crnac nije nužno berač pamuka, Meksikanac vrtlar, homoseksualac feminiziran, osoba u crnom sotonist, ali ni Hrvat nije nužno ustaša, pa tako ni Srbin četnik. Pomalo bolna tema na našem području – ali ne možemo dopustiti prošlosti da utječe na naše sadašnje gledanje i zaklanja nam pogled svojom zavjesom skepticizma i osude. Razmislimo želimo li da netko nas, kao stanovnike države članice EU i relativno razvijene demokratske zemlje, još uvijek svrstava pod Turke, pod divlji Balkan, stanovnike nečije provincije i pokorene radnike. Možemo se pravdati time da te dvije teme nisu iste – no ono što je u svemu isto je naše sta-

jalište koje jedino mi svojim promišljanjem možemo promijeniti. Na nama je opet odluka, no, vrijedi zapamtiti – tko sudi, neka mu je suđeno.

Uvijek se postavlja pitanje – mijenja li društvo nas ili mi mijenjamo njega? Jedino što bi društvo u nama trebalo mijenjati je naš stav prema njemu – oblikovati naš odnos spram kolektiva ovisno o strukturi i odnosu prema nama.

Ono što je bitno, društvo možemo mijenjati jedino ako počnemo upravo od nas samih.

Andrea Usenik, 4. PG

PRONAĐI SE

OVAN

Hrabri, snažni, odlučni, iskreni, strastveni, borbeni, otvoreni, požrtvovni, velikodušni, drski, prevrtljivi, egoistični, ljubomorni.

LAV

Nesputani, živahni, elegantni, zabavni, veseli, popularni, dinamični, mudri, moralni, snažne volje, umišljeni, nagli, razmaženi, čudni.

STRIJELAC

Entuzijasti, energični, instinktivni, društveni, ambiciozni, razgovorljivi, hrabri, brzopleti, nemarni, uobraženi, lažljivi.

BIK

Strpljivi, odlučni, nepopustljivi, oprezni, pouzdani, radišni, pohlepni, tvrdoglavi, nepopustljivi, lijeni, spori, neosjetljivi, neumjereni.

DJEVICA

Zagonetne, marljive, pouzdane, mudre, duhovite, uredne, pažljive, samokritične, prijetvorne, oštre.

JARAC

Izdržljivi, snažni, uporni, odvažni, marljivi, štedljivi, strogi, hladni, sarkastični, nepopustljivi, mrzovoljni, škrti, materijalisti.

BLIZANCI

Oštroumni, bistri, živahni, društveni, inteligentni, okretni, ljubazni, nervozni, nemarni, površni, nepromišljeni, brbljavi, lažljivi.

VAGA

Mirni, poetični, šarmantni, izbirljivi, bezbrižni, pristojni, poletni, društveni, neodlučni, apatični, bezponosa.

VODENJAK

Veseli, žustri, komičari, druželjubivi, neustrašivi, originalni, aktivni, čudaci, sumnjičavi, fanatici, neugodni, anarhisti.

RAK

Topli, brižni, uslužni, srdačni, oprezni, pažljivi, preosjetljivi, posesivni, sjetni, hiroviti, boležljivi.

ŠKORPION

Tajnoviti, odlučni, strastveni, stidljivi, nepredvidivi, intuitivni, paranoični, agresivni, ljutiti, nepouzdana, nevjerni.

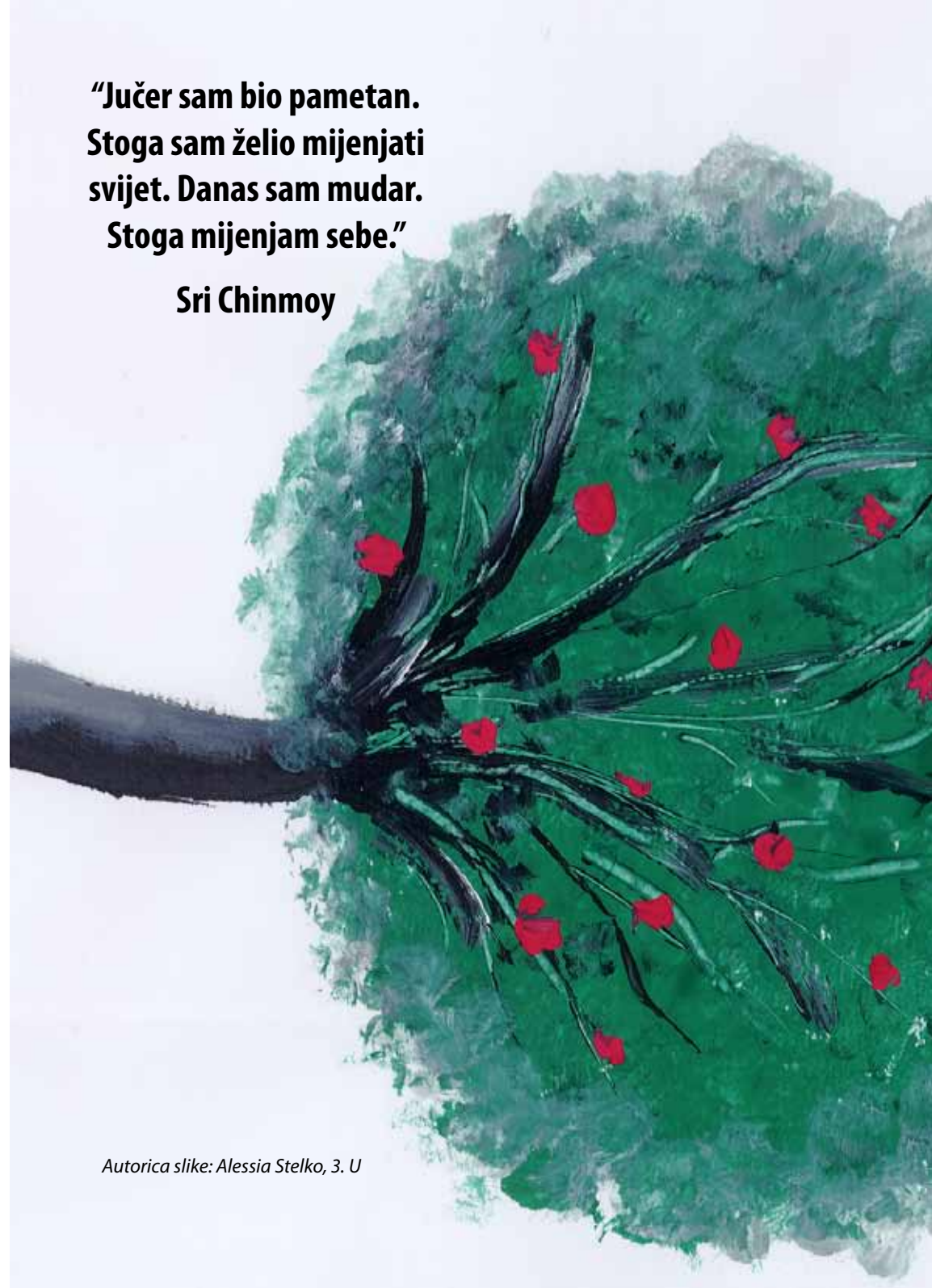
RIBE

Blagi, poetični, sretni, duhoviti, zahvalni, misteriozni, svojevoljni, patetični, lažljivi, slabe volje.

**“Jučer sam bio pametan.
Stoga sam želio mijenjati
svijet. Danas sam mudar.
Stoga mijenjam sebe.”**

Sri Chinmoy

Autorica slike: Alessia Stelko, 3. U

IZAĐI IZ OKVIR_v